

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

«СІМЕЙНЕ ТА СПАДКОВЕ ПРАВО»

Рівень вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	Право
Спеціальність	081 Право
Освітня програма	Право
Статус дисципліни	вибіркова
Форма здобуття освіти	денна/заочна
Обсяг дисципліни	5
Мова викладання	українська
Викладач (-і)	Корольова Вікторія Вікторівна, к.ю.н., доцент, професор кафедри державно-правових дисциплін
Профайл викладача (-ів)	https://www.krok.edu.ua/ua/pro-krok/spivrobitniki/korolova-viktoriya-viktorivna
Контактний телефон	(095) 447-22-50
E-mail	ViktoriyaV@krok.edu.ua
Консультації	Он лайн- консультації: кожен вівторок з 15.00-15.30 https://teams.microsoft.com

Коротка анотація до курсу. Навчальна дисципліна «Сімейне та спадкове право» присвячена вивченню проблем правового регулювання тісно пов'язаних між собою сімейних та спадкових відносин в системі приватного права. Дисципліна охоплює основні інститути сімейного та спадкового права, акцентуючи увагу на актуальні проблеми теоретичного та практичного характеру сучасного сімейного та спадкового права України.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів**:

1. Загальні положення сімейного права

Загальні положення спадкового права.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Сімейне та спадкове право» є формування у студентів системи знань з сімейного та спадкового права, умінь і навичок щодо самостійного розв'язання практичних проблем, які виникають між учасниками сімейних та спадкових правовідносин, правильного застосування цивільного та сімейного законодавства.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни “ Сімейне та спадкове право” є засвоєння теоретичних засад цивільного та сімейного права, зокрема вивчення та розуміння основних понять та категорій, які притаманні вищезазначеному курсу; опрацювання наукових джерел для ефективного вивчення теоретичного матеріалу; вміння використовувати теоретичний матеріал, його аналізувати та використовувати в практичній діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

- **знати** сутність, зміст, основні принципи правового регулювання сімейних та спадкових відносин; правові засади укладення шлюбу; правові наслідки недійсності шлюбу; підстави та порядок припинення шлюбу; правовідносини подружжя, батьків та дітей; поняття та види спадкування; особливості спадкування окремих видів майна; правове регулювання відкриття спадщини, прийняття спадщини; оформлення спадкових прав; правове регулювання відносин у сфері укладення спадкового договору.

- **вміти** правильно застосовувати законодавство, що регулює відносини у сфері сімейних та спадкових відносин; використовувати отримані знання у вирішенні професійних завдань; тлумачити норми чинного законодавства України, що регулюють сімейні та спадкові правовідносини, використовувати роз'яснення вищих судових та інших органів у процесі застосування норм права; аналізувати практичні казуси.

2. Результати навчання

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

СК4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК15. Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

РН3.Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

РН4. Знати та розуміти основи права Європейського Союзу

РН5.Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

РН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

РН18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

РН22.Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

3. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин/ кредитів ECTS		
Загальна кількість годин / форма навчання	денна	заочна	дистанційна

лекції	28	10	10
семінарські заняття / практичні / лабораторні	14	4	4
самостійна робота	108	136	136
Інші форми (За наявності)	-	-	-

4. Пререквізити* - «Теорія держави і права»; «Конституційне право»; «Цивільне право»; «Адміністративне право»; «Цивільно-процесуальне право».

5. Технічне й програмне забезпечення /обладнання* Екран, проектор LED Epson EB-S6, Epson EB-X31, ПК Diamond 2Core Atom 330/2Gb/160Gb, MSOffice Prof 2013, MS Project 2013, Internet Explorer, Google Chrome.

6. Програма навчальної дисципліни

Модуль I. Загальні положення сімейного права

Тема 1. Поняття сімейного права. Сімейне законодавство. Поняття сімейного права як галузі права, науки та навчальної дисципліни. Предмет та метод сімейного права як галузі приватного права. Принципи сімейного права. Функції сімейного права. Конституція України в системі джерел сімейного законодавства. Сімейний кодекс України та інші законодавчі акти, що регулюють сімейні відносини. Підзаконні нормативно-правові акти. Договір як джерело сімейно-правових відносин. Звичай як джерело сімейно-правових відносин. Міжнародні договори України в системі сімейного законодавства. Значення керівних роз'яснень Верховного Суду для регулювання сімейних відносин.

Тема 2. Сім'я. Загальні засади правового регулювання сімейних відносин. Поняття сім'ї. Право на сім'ю. Поняття, ознаки та види сімейних правовідносин. Підстави їх виникнення, зміни та припинення. Здійснення сімейних прав та виконання сімейних обов'язків. Захист сімейних прав. Відповідальність у сімейному праві. Строки в сімейному праві. Строк позовної давності.

Тема 3. Укладення шлюбу. Правові наслідки недійсності шлюбу. Припинення шлюбу. Поняття шлюбу. Умови та порядок вступу до шлюбу. Державна реєстрація шлюбу. Перешкоди для укладення шлюбу. Поняття недійсності шлюбу. Підстави та порядок визнання шлюбу недійсним. Правові наслідки недійсності шлюбу. Поняття та підстави припинення шлюбу. Розірвання шлюбу органом державної реєстрації актів цивільного стану. Розірвання шлюбу судом. Правові наслідки розірвання шлюбу. Режим окремого проживання подружжя.

Тема 4. Особисті немайнові права та обов'язки подружжя. Майнові правовідносини подружжя. Особисті немайнові правовідносини подружжя. Види особистих немайнових прав та обов'язків подружжя. Правовідносини подружжя щодо належного їм майна. Правовий режим роздільного майна подружжя. Правовий режим спільного майна подружжя. Поділ спільного майна подружжя.

Тема 5. Правовідносини з утримання подружжя. Поняття та особливості зобов'язань щодо утримання. Види зобов'язань щодо утримання та підстави їх виникнення. Добровільний порядок надання утримання. Примусовий порядок надання утримання. Розмір аліментів. Обставини та доходи, які враховуються при визначенні розміру аліментів. Доходи, з яких утримання аліментів не провадиться. Припинення права на утримання.

Тема 6. Шлюбний договір. Договірний режим майна подружжя. Поняття шлюбного договору, порядок його укладення. Форма шлюбного договору. Зміст шлюбного договору. Строк дії шлюбного договору. Зміна та припинення шлюбного договору: підстави та порядок. Визнання шлюбного договору недійсними.

Тема 8. Особисті немайнові та майнові правовідносини батьків та дітей. Підстави виникнення прав і обов'язків батьків і дітей. Визнання походження дитини від батьків, які перебувають у шлюбі між собою. Визнання походження дитини, батьки якої не перебувають у шлюбі між собою. Оспорювання батьківства, материнства. Поняття особистих немайнових та майнових прав та обов'язків батьків і дітей. Види особистих немайнових прав та обов'язків батьків і дітей. Правовідносини батьків та дітей щодо майна. Відповідальність батьків за невиконання чи неналежне виконання обов'язків щодо дітей.

Тема 9. Форми сімейного влаштування дітей – сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Виявлення та влаштування дітей-сиріт та дітей, які позбавлені батьківського піклування. Опіка та піклування над дітьми. Поняття, підстави та порядок встановлення опіки та піклування над дітьми. Права та обов'язки опікуна (піклувальника) дитини. Особа, яка може бути опікуном (піклувальником). Припинення опіки (піклування).

Поняття патронату над дітьми та його відмінність від інших форм влаштування дітей, позбавлених батьківських прав. Прийомна сім'я. Дитячий будинок сімейного типу. Патронат.

Модуль II. Загальні положення спадкового права

Тема 10. Спадкове право як окремий інститут цивільного права. Загальна характеристика видів спадкування. Поняття, предмет та метод спадкового права України. Принципи спадкового права. Місце спадкового права серед інших галузей права. Джерела спадкового права та їх характеристика. Роль судової практики в регулюванні спадкових правовідносин. Поняття, структура та особливості спадкових правовідносин. Поняття спадщини. Склад спадщини. Поняття спадкування. Підстави спадкування та їх характеристика.

Тема 11. Спадкування за заповітом. Виконання заповіту. Поняття заповіту. Право на заповіт. Види заповітів. Загальні вимоги до форми заповіту. Посвідчення заповіту нотаріусом та іншими суб'єктами, які наділені повноваженням щодо посвідчення заповітів. Тлумачення заповіту. Скасування та зміна заповіту. Оголошення заповіту. Недійсність та нікчемність заповіту. Виконання заповіту.

Тема 12. Спадкування за законом. Черговість спадкування за законом. Зміна черговості одержання права на спадкування. Особливості спадкування за правом представлення.

Тема 13. Спадкування окремих видів майна. Особливості спадкування об'єктів нерухомого майна: житла, земельної ділянки. Особливості спадкування об'єктів рухомого майна: автомобілей тощо. Спадкування частки у праві спільної сумісної власності. Спадкування корпоративних прав. Особливості спадкування вкладів у банках (фінансових установах).

Тема 14. Правове регулювання відкриття спадщини. Поняття та характеристика інституту відкриття спадщини. Підстави закликання до спадкування. Порядок повідомлення

спадкоємців про відкриття спадщини. Поняття і значення часу відкриття спадщини. Правове регулювання місця відкриття спадщини. Правові наслідки з'явлення особи, оголошеної померлою.

Тема 15. Правове регулювання прийняття спадщини. Оформлення спадкових прав. Поняття прийняття спадщини. Строки для прийняття спадщини. Способи прийняття спадщини. Подання заяви про прийняття спадщини. Відмова від спадщини та її правові наслідки. Особливості поділу, виділу спадщини. Поняття, значення та порядок видачі свідоцтва про право на спадщину. Строки видачі свідоцтва про право на спадщину. Визнання недійсним свідоцтва на спадщину. Державна реєстрація права на спадщину.

Тема 16. Загальна характеристика спадкового договору. Поняття та ознаки спадкового договору, сторони спадкового договору. Зміст спадкового договору, порядок укладення та форма спадкового договору. Особливості спадкового договору з участю подружжя. Забезпечення виконання спадкового договору. Розірвання спадкового договору.

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Укладення шлюбу. Правові наслідки недійсності шлюбу. Припинення шлюбу.	2	1
2	Особисті немайнові права та обов'язки подружжя. Майнові правовідносини подружжя.	2	1
3.	Особисті немайнові та майнові правовідносини батьків та дітей.	2	-
4	Спадкування за заповітом. Виконання заповіту.	2	1
5	Спадкування за законом.	2	-
6	Спадкування окремих видів майна.	2	1
	Разом	12	4

8. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Шлюбний договір.	1	-
2	Загальна характеристика спадкового договору.	1	
	Разом	2	-

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Поняття сімейного права. Сімейне законодавство	12	16
2	Сім'я. Загальні засади правового регулювання сімейних відносин	20	24
3	Правовідносини з утримання подружжя.	12	16
4	Форми сімейного влаштування дітей – сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	12	16
5	Спадкове право як окремий інститут цивільного права. Загальна характеристика видів спадкування	12	16
6	Правове регулювання відкриття спадщини.	12	16
7	Правове регулювання прийняття спадщини. Оформлення спадкових прав.	28	32
	Разом	108	136

10. Методи навчання

Основними видами занять з дисципліни «Сімейне та спадкове право» є лекції, семінарські/практичні заняття.

Лекція — основна форма проведення навчальних занять, яка призначена для засвоєння теоретичного матеріалу.

Семінарське заняття — форма навчального заняття, за якої викладач організує дискусію щодо попередньо визначених тем, до котрих студенти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань.

Практичне заняття — форма навчального заняття, за якої викладач організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань.

Під час проведення лекційних, семінарських/практичних занять, поряд з традиційними використовуються інноваційні форми та методи викладання навчального матеріалу, а саме: - он-лайн лекція, обговорення, диспути, дебати, дискусії, розгляд практичних ситуацій тощо.

Самостійна робота студентів є складовою навчального процесу, важливим чинником, який формує вміння навчатися, сприяє активізації засвоєння студентами знань та їх реалізації.

Мета СРС — сприяти засвоєнню в повному обсязі навчальної програми та формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завдання СРС — засвоєння, закріплення та систематизація здобутих знань, їх застосування при виконанні практичних завдань, а також виявлення прогалин у системі знань із предмету.

11. Методи контролю

Для визначення успішності навчання використовуються контрольні заходи. Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних (семінарських) занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретного завдання.

Підсумковий контроль проводиться для оцінки результатів навчання після закінчення вивчення дисципліни (семестровий контроль) або відокремлених за робочим навчальним планом модулів.

Під час вивчення даної дисципліни використовуються такі форми поточного контролю:

- Поточне (усне) опитування.
- Дискусійне обговорення проблем з поточної теми.
- Виступи.
- Практичні завдання.
- Тестові завдання.
- Презентації результатів виконаних завдань тощо.

Під час вивчення даної дисципліни використовується така форма підсумкового контролю: диференційований залік.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за шкалою Університету (0-100, з урахуванням необов'язкових завдань – 120 балів) та національною шкалою.

12.1. Схема нарахування балів з дисципліни

Види та зміст обов'язкових завдань	Максимальна оцінка	Примітки
Індивідуальні виступи на семінарському занятті	20	10-15
доповнення до виступів	5	
участь в дискусії	5	
експрес опитування	5	
тестування	5	
розв'язання задач	10	

доповідь з актуального питання	15	
повідомлення на актуальну проблематику з теми	5	
диференційований залік	30	
разом	100	

Максимальний бал за виконання необов'язкових завдань – 20.

12.2. Умови нарахування балів

У цьому підрозділі описуються критерії нарахування балів за виконання студентами основних видів обов'язкових завдань.

Індивідуальні виступи на семінарському занятті – це навчально-контрольна форма, яка передбачає демонстрацію студентом знання конкретного положення (положень) або пояснення (тлумачення) питання семінарського заняття. *(на усну відповідь на семінарському занятті відводиться 3-5 хв.)*

Оцінювання усної відповіді на семінарському занятті:

«20» (оцінка в балах) – студент повно, аргументовано, свідомо відповідає на питання;

«15» (оцінка в балах) – студент в основному повно розкриває теоретичний зміст питання, допускає помилки часткового характеру;

«10» (оцінка в балах) – студент відповідає в основному правильно, але не вміє зв'язати свою відповідь з іншими знаннями з дисципліни та використати їх для розв'язання практичного завдання;

«5» (оцінка в балах) – студент відповідає на питання частково правильно, з багатьма помилками та неточностями, при відповіді активно користується підручними матеріалами (читає з конспекту);

«0» (оцінка в балах) – студент не орієнтується в програмному матеріалі, не виконує практичного завдання, проте може дати часткову відповідь на окремі питання теоретичного характеру.

Участь у дискусії – публічне обговорення суперечливого питання.

Дискусія на семінарському занятті може бути запланованою, передбаченою, або ж виникнути стихійно. Запланована дискусія готується всіма її учасниками – і викладачем, і студентами, методично вимагає чіткого визначення теми дискусії, її активних учасників, очікуваних висновків з питань, що дискутуються. Участь студента у дискусії може бути і спонтанною, що потребує від студента розуміння теми, особливості дискусивної форми досягнення знань, вміння логічно викласти свою думку і толерантно її аргументувати.

Відповідно, ці якості (або їх відсутність) оцінюються викладачем:

«5» – активна участь у дискусії аргументованого характеру, що демонструє високий рівень знань студента з дисципліни;

«3» (оцінка в балах) – участь студента у запланованій дискусії з аргументованим формулюванням власної позиції, яке демонструє обізнаність в темі навчальної дисципліни, що розглядається;

«1» (оцінка в балах) – участь у дискусії, що не підкріплюється аргументами теоретичного характеру, а базується на практичному досвіді студента у конкретній сфері;

Експрес-опитування – спосіб діагностики знань студентів, що дає можливість швидкого контролю знань. Використовується на семінарському занятті як допоміжна форма.

Експрес-опитування включає в себе, як правило, 10 конкретних положень за темою семінарського заняття, на кожне з яких студент має дати одну відповідь. Форма відповіді «+» – («ТАК») – коли положення студент вважає правильним, «-» («НІ») – коли положення хибне.

Кожна правильна відповідь оцінюється в 0,5 бала.

Доповідь з актуального питання – це усне повідомлення з питання, що передбачене планом семінарського заняття, або завдання для індивідуальної самостійної роботи студента, або проблемними питаннями фінансового права (*відводиться 3-5 хв.*).

При оцінюванні доповіді з актуального питання окрім критеріїв, що застосовуються до оцінки доповіді, береться до уваги:

- логічність викладу матеріалу,
- уміння зацікавити колег-студентів,
- уміння утримувати увагу слухачів.

Оцінювання:

«5» (оцінка в балах) – тема розкрита повністю;

«3» (оцінка в балах) – тема розкрита частково;

«1» (оцінка в балах) – тема розкрита поверхнево.

Тест – коротке стандартне завдання, метод випробування, що застосовується у різних галузях науки для одержання кількісних характеристик певних явищ, у нашому випадку – знань.

Тестова форма контролю рівня підготовки студента до теми семінарського заняття виконує не тільки контрольну, але й навчальну функцію.

Питання тесту є розгорнутими, тобто можуть передбачити не одну правильну відповідь. Тест до семінарського заняття, як правило, включає 10 питань, до яких пропонуються «закриті» відповіді.

Тривалість – не більше 10 хв.

Кожна правильна відповідь оцінюється в 0,5 бала.

Вирішення ситуативної задачі передбачає пояснення студентом правовідносин, що описані в завданні, визначення суб'єктів цих правовідносин, їх об'єкту та предмета, прав і обов'язків суб'єктів у правовідносинах, нормативного регулювання конкретних правовідносин, власне відповіді на поставлене запитання з посиланням на норми чинного законодавства.

Оцінювання ситуативної задачі:

«5» (оцінка в балах) – студент повно, аргументовано, свідомо відповідає на питання;

«4» (оцінка в балах) – студент в основному повно розкриває теоретичний зміст питання, допускає помилки часткового характеру;

«3» (оцінка в балах) – студент відповідає в основному правильно, але не вміє зв'язати свою відповідь з іншими знаннями з дисципліни та використати їх для розв'язання практичного завдання;

«2» (оцінка в балах) – студент відповідає на питання частково правильно, з багатьма помилками та неточностями, при відповіді активно користується підручними матеріалами (читає з конспекту);

«1» (оцінка в балах) – студент не орієнтується в програмному матеріалі, не виконує практичного завдання, проте може дати часткову відповідь на окремі питання теоретичного характеру.

12.3. Критерії підсумкового оцінювання.

Проміжок за накопичувальною шкалою Університету	Оцінка чотирибальною національною шкалою
90 та вище	відмінно
70–89	добре
50–69	задовільно
1–49	незадовільно

13. Методичне забезпечення

На сторінці курсу на платформі Moodle розміщено курс «Сімейне та спадкове право », який включає лекції, практичні завдання, ситуаційні завдання, презентації, допоміжну літературу та законодавство <https://dist.krok.edu.ua/course/view.php?id=2953>.

14. Рекомендована література

Базова

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40–44. Ст. 356.
3. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 року. Відомості Верховної Ради України. 2002, № 21-22, Ст.135.
4. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. Офіц. вісник України. 2001. № 46. Ст. 2038.
5. Шишка Р.Б., Сопілко І.М., Козирєва В.П. Спадкове право в Україні:навч. посібник. К.: Видавництво Ліра-К, 2016. 216 с.
6. Кухарев О. Є. Спадкове право України : підручник. Київ : Алерта, 2020. 362 с.
7. Сімейне право України: Підручник / С.Б. Булеца, В.В. Заборовський, В.Г.Фазикош та ін. ; за ред. С.Б. Булеци, В.Г. Фазикоша. К. : Знання, 2015. 375 с.
8. Процьків Н.М., Гетьманцева Н.Д. Спадкове право. Навчально-методичний посібник. Чернівці: Чернівець. нац.. ун-т ім. Ю Федьковича, 2021. 148 с.
9. Корольова В.В., Красюк І.А. Право дитини на відшкодування моральної шкоди як один із способів захисту її особистих немайнових прав. Правничий вісник Університету "КРОК". 2018. Вип. 32. С. 58-63.
10. Корольова В.В., Кочутенко Є.О. Шляхи формування правосвідомості дитини. Правничий вісник Університету "КРОК". 2018. Вип. 33. С. 10-16.
11. Корольова В.В., Макас Л.О. Правове забезпечення гарантій захисту прав і свобод дитини: міжнародні та національні аспекти. Правничий вісник Університету "КРОК". 2018. Вип. 31.- С.55-61.

Допоміжна

12. Сімейне право України: підручник / за ред. А. О. Дутко. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 480 с.
13. Шишка Р.Б. Спадкове право в Україні: посібник. Київ: Видавництво Ліра-К, 2021. 228 с.
14. Цивільне право. Курс лекцій / За заг. Ред. І.В. Спасибо-Фатєєвої / Навчальний посібник. Київ, Екус. 2022. 640 с.

ПОСИЛАННЯ НА Dspace

<https://dspace.krok.edu.ua/handle/krok/453>

Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента) •перелік питань, які виносяться на семестровий контроль розташовано на платформі MOODLE <https://dist.krok.edu.ua/course/view.php?id=2953>. Курс: Сімейне та спадкове право Корольова В.В. Сертифікати проходження дистанційних чи онлайн курсів за відповідною тематикою можуть бути зараховані за умови виконання вимог, наведених у відповідному положенні

Інформаційні ресурси

1. <http://www.president.gov.ua>. – офіційний веб-сайт Президента України.
2. <http://www.portal.rada.gov.ua>. – офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
3. <http://www.kmu.gov.ua>. – офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.
4. <http://www.court.gov.ua/vscourt>. – офіційний веб портал судової влади в Україні.
5. <http://www.scourt.gov.ua>. – офіційний веб-сайт Верховного Суду України.
6. <http://www.minjust.gov.ua>. – Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України.
7. <http://www.reyestr.court.gov.ua>. – єдиний реєстр судових рішень в Україні.
8. <http://www.nbuv.gov.ua>. – Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського.

Робочу програму навчальної дисципліни: «СІМЕЙНЕ ТА СПАДКОВЕ ПРАВО»

Складено професором кафедри державно-правових дисциплін, к.ю.н., доцентом Корольовою В.В.

Ухвалено кафедрою державно-правових дисциплін (протокол № 1 від 29.08.2024 р.)